

Del dietari de Guillem Catà

REPORTATGE. Em dic Guillem Catà, sàc barcelonà i mestre d'obres. Vaig néixer el carrer dels Banyes Vells i sóc el fill gran de Berenguer Catà i Caterina del Mas. El meu pare també era mestre d'obres i va treballar en la construcció d'algunes cases senyorials del carrer Montcada, del carrer Ample i al claustre de la catedral de Barcelona.

Quan tenia tretze anys el meu pare va signar un contracte d'aprenentatge amb Bernat del Coll per aprendre l'ofici de *lathonorum* o mestre de pedra. En aquest contracte que van signar els dos es deia que jo aprendria l'ofici, seria obedient i bona persona i obeiria sempre al mestre, i aquest, a canvi, es comprometia a ensenyar-me l'ofici i em donava menjar i allotjament. I, si al final dels anys m'havia portat bé, em regalava un parell de sabates. També deia que si m'escapava havia de tornar a treballar el doble de dies que no ho hauria fet. I doncs, a casa del mestre hi vaig viure quatre anys i només anava a veure la meua família per Nadal i per la Mare de Déu d'Agost. Allà vaig començar a aprendre l'ofici; el primer any escombrava el taller, i al segon ja em van deixar començar a treballar la pedra amb una escarpa i un martell. Al tercer any ajudava els fadrins a portar pedres, sorra i calç per fer el morter, i terra i palla per aixecar parets, i l'últim any del meu aprenentatge ja podia fer anar la politja per aixecar els materials de les obres que feien servir els operaris del mestre Bernat.

Als disset anys vaig entrar d'oficial o manobre, cobrava un sou de jornal, al taller de Raimon Vilella on vaig estar deu anys i vaig aprendre a fer servir totes les eines i instruments dels mestres d'obres. Junt amb altres paletes treballàrem en els fonaments de Santa Maria del Mar, algunes cases a Barcelona, Girona, Vic, i encara un pont amb quatre arcs per passar el Llobregat.

Finalment, als quaranta anys vaig fer la meua obra mestra - un palauet - que vaig presentar davant dels prohoms del Gremi i vaig obtenir el títol d'arquitecte o mestre major.

Vaig treballar a diferents ciutats i pobles de Catalunya fins que el 1339 el Comú de Manresa va demanar a arquitectes o *liniadors*, experts en l'art del nivell, que examinessin el terreny per fer un estudi per portar l'aigua des de Balsareny fins a Manresa a través d'un canal, la Sèquia.

Els consellers de la ciutat em varen nomenar mestre major per a veure, reconèixer i dirigir les obres i perquè el canal es fes amb la deguda perfecció, juntament amb els germans Simó i Pere de Rodener. Cadascú de nosaltres va cobrar 200 sous per la feina d'anivellar.

L'any a sobre vaig rebre un salari de cent sous mensuals per dirigir les obres que van començar aquell any i ben aviat tinguérem feta la resclosa i avançàrem per les terres de Balsareny cap a Sallent.

Quant els mestres de la Sèquia van arribar a les terres que el senyor bisbe de Vic tenia a Sallent, un delegat del bisbe va prohibir que continuessin treballant en la construcció del canal. M'avisaren i vaig anar a veure els consellers de Manresa per explicar-los el que passava. Enviàrem circulars i requeriments al bisbe de Vic però aquest no deixava passar ni persones ni aliments i finalment portàrem el litigi davant del rei.

A finals de 1340 el bisbe de Vic va decretar l'entredit i l'excomunió als consellers, a nosaltres els mestres de la Sèquia i als manresans, que va durar fins el febrer de 1345, quan es va acabar la prohibició per la mort del bisbe de Vic. Durant aquests anys nosaltres continuàrem les obres gràcies a la unió, l'esforç, la perfecció i la constància en el treball. La unió o treball comunitari de tots els mestres d'obres i els obrers i els manresans ens va permetre aixecar el 1344 el pont del Villar i altres construccions.

L'esforç diari ens va permetre avançar cada dia en la construcció del canal i cada vegada falta menys per arribar a Manresa. La perfecció per l'obra ben feta fa que els ponts i pontarrons que hem construït s'aguantin sòlids i forts. I finalment, estic convençut que la constància en el treball ens permetrà assolir el nostre objectiu, ço és, que l'aigua arribi a la ciutat i regui els camps i generi riquesa a Manresa.

Avui, veig com les obres segueixen i penso que ara i en un futur molt llunyà les persones davant de l'adversitat sempre sabran sobreposar-se i treure el millor d'elles si treballen unides, amb esforç, perfecció i constància.

Manresa, 7 idus octubre de 1345

Cada any els manresans celebrem la Misteriosa Llum, que és la celebració de la tossuderia i l'enginy a l'hora de resoldre els problemes. La Llum, doncs, més enllà d'una misteriosa intervenció divina, és sobretot l'aigua de la Sèquia al llarg del temps. I darrera la Sèquia hi ha el nom d'en Guillem Catà, el seu arquitecte i responsable. La qüestió és que d'en Guillem Catà, en tenim molt poques notes biogràfiques i, encara menys, cap mena d'il·lustració coetània. L'historiador i col·laborador de **El Pou de la gallina**, Francesc Comas, n'ha simulat uns fulls de dietari, amb dibuixos de Manel Fontdevila, per encàrrec de l'Institut Guillem Catà, que enguany celebra els seus 25 anys. Es tracta d'un document apòcrif, és clar, però si bé la seva formació professional és recreada, no ho són els personatges i llocs que apareixen en el text, i que ens han permès acostar una mica més aquest enginyer memorable a qui Manresa haurà d'estar sempre agraïda.